

OVERPEINZING: INNOVATIE OF UITVINDING

18 januari, 2012 | door Martin Liebrechts

Een serie over innovatie (5)

Al meer dan vierduizend jaar [\(1\)](#) – volgens sommigen zelfs zeventuizend jaar – beschikken we over de baksteen, die in een oven gebakken werd. Maar het duurde tot circa vijftienhonderd van onze jaartelling dat deze bouwtechniek ook overal werd toegepast bij het bouwen van huizen. Het uitzonderlijke karakter ervan komt nog tot uitdrukking in het woord ‘steenrijk’. In de afgelopen duizenden en honderden jaren zijn er veel uitvindingen gedaan, die niet direct breed werden toegepast. In die zin zijn de woorden ‘uitvinding’ en ‘innovatie’ niet zomaar synoniem. Bij een uitvinding gaat het om wat als eerste bedacht of gemaakt is, of het nu om een technisch product of productproces gaat. Bij innovatie komt de markt om de hoek kijken en betreft het een eerste commerciële toepassing van iets nieuws. Het gaat bij innovatie dus om een marktgerichte vernieuwing, die betrekking kan hebben op een product, het productieproces of een benadering ervan.

Terug naar de bouw. Dan is te constateren dat veel uitvindingen, en vervolgens de innovatieve vertaling ervan, hun oorsprong hebben in een verleden. Het meeste gereedschap dat we gebruiken, is een erfenis van de geschiedenis. Het volgende rijtje moet de lezer overtuigen: klinknagel (4000 v. Chr.), multiplex (3500 v. Chr.), tang (1500 v. Chr.), hijskraan/lier (500 v. Chr.), spijker (250 v. Chr.), klauwhamer (79 na Chr.) en een kruitwagen (231 na Chr.). En vervolgens duurt het heel lang voordat er iets nieuws verschijnt. Het uitgebreide rijtje wordt bewust genoemd, omdat het nog steeds de basisgereedschappen zijn bij het (ver-)bouwen. Innovatie is bescheiden in Nederland, of het nu de bouw of de totale industrie betreft.[\(2\)](#)

De volgende vraag is: Hoe staat het met de innovaties in de bouwwereld, en dan in het bijzonder van de renovatiemarkt? Het antwoord is, dat er sprake is van een zeer bescheiden ontwikkeling. Van een autonome ontwikkeling is eigenlijk geen sprake. De producten met geïntegreerde materialen, zoals dakplaten en wandsystemen, zijn de afgelopen veertig jaar in eerste instantie voor de totale bouw – lees dit als voor de nieuwbouwmarkt – ontwikkeld. [\(3\)](#)

Het begint dus altijd met een uitvinding en vervolgens komt de innovatie als marktgerichte toepassing om de hoek kijken. Maar voor de bestaande bouw ligt de nadruk op innovatie, ofwel voor de markt introduceren van 'nieuwe' technieken, al of niet ontleend aan andere praktijken. Alleen het gebruik van het gereedschap, dat al tweeduizend jaar bestaat, lost het vraagstuk van betaalbaarheid niet op.

Bronnen

1. '1001 uitvindingen, die onze wereld veranderd hebben', samensteller Jack Challoner, Kerkdriel, februari 2011

2. 'Innovatie in Nederland, de markt draalt en de overheid faalt', onder redactie van dr. B. Jacobs en prof. dr. J.J.M. Theeuwes, Amsterdam, 2004

In de afgelopen decennia bedroegen de uitgaven van O&O (Onderzoek en Ontwikkeling) in Nederland nog geen 2 procent van het BBP (Bruto Binnenlands Product), bestaande uit privaat en publiek

3. De zelfdragende isolatiesystemen (wand, dak) dateren van de jaren zeventig van de vorige eeuw.

In principe zijn bovengenoemde systemen gebaseerd op het principe van multiplex (uit lagen opgebouwde materialen) en dit deed al zijn intrede 3500 v. Chr., toen Egyptenaren zich bedienden van gelaagd hout.